

Martin Piják, Pod svícnem bývá největší tma. Zapojení zaměstnanců prezidentské kanceláře do odbojové činnosti během II. světové války. Diplomová práce FF UK, Praha 2024.

Posudek oponenta

Úvodem je třeba myslím říci, že samotná skutečnost, že si student vybral téma odbojové činnosti za druhé světové války, a navíc, že je zpracoval „klasicky“, z pozic politických dějin, stojí za pochvalu a ocenění. Pro řadu mladých badatelů již totiž dnes taková témata nejsou „cool“ a „in“. Martin Piják přistoupil ke zpracování své diplomové práce velmi zodpovědně, opřel ji o široké spektrum pramenů, od zdrojů archivních, až po prameny tištěné a paměti a vzpomínky. Mám v této souvislosti přece jenom dotaz k autorovi, zda k tématu nejsou relevantní některé další prameny, zejména německé provenience, např. bezpečnostního aparátu (mám na mysli například měsíční hlášení SD). Suverénní je autorova znalost domácí literatury, zejména mne těší, že se výtečně orientuje i v starší, předlistopadové historiografii, kdy dokáže dobře odlišit práce přínosné.

Práce je koncipována zřetelně, po (chtělo by se říci metodologickém, autor to však nazývá „metodickém“) úvodu následují medailonky těch odbojářů, které autor do svého seznamu zařadil. Ke zvolené koncepci a metodologii bych měl dvě poznámky. V úvodu se autor pokouší definovat pro něj klíčový pojem „odboj“. Nejsem si zcela jist, zda se mu zdařilo jít skutečně do hloubky. Na tento fenomén by jistě bylo dobré nahlédnout v diachronní perspektivě i v perspektivě synchronní (tu mne napadá francouzské „Résistance“, anglické „Resistance“). Také deklarovaný hlavní cíl práce, odboj v kanceláři státního prezidenta „představit“ s následným ověřením, koho z pracovníků kanceláře můžeme za odbojáře považovat, nepovažuji za jedinou otázku, kterou si bylo lze položit. Mne by například zajímalo srovnání s jinými nejvyššími úřady protektorátu, ale také se srovnatelnými(?) případy v Evropě

(vichystická Francie, Norsko?). Nejsem si jist, zda opravdu lze ospravedlnit nevyváženost, pokud jde o rozsah jednotlivých medailonů.

Vlastní práce je zpracována s mimořádnou akribií a vysokou znalostí historického „řemesla“. Také autorův styl a sloh má požadovanou úroveň. Autor zejména v heuristické fázi věnoval přípravě mimořádné úsilí a projevil obdivuhodnou píli. Výsledkem je práce, která nám dává nahlédnout do světa statečných mužů, v jejichž srdcích první republika žila dále. Vystává nám tu tak otázka kontinuity, jakkoliv v práci není explicitně zmíněna.

Práce splňuje a ve značné míře překračuje požadavky, které jsou na diplomní práci kladeny. Doporučuji ji proto k obhajobě a navrhuji hodnotit známkou výborně.

V Praze 30. 5. 2024

prof. Ivan Šedivý